

مجلس خبرگان از نگاه امام خمینی (ره)

مجلس خبرگان یکی از نهادهای عالی است که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پیش بینی شده و سه وظیفه مهم شناسایی، انتخاب و نظارت بر رهبری را عهده دار می باشد. اعضای این نهاد عالمانی متعهدند که از سوی مردم برگزیده می شوند.

به همان اندازه که رهبری در نظام اسلامی جای گاهی رفیع و بلند دارد مجلس خبرگان نیز، که وظیفه اش در ارتباط با رهبری است، مهم و ارزش مند است.

امام خمینی (ره) به عنوان معمار و بانی انقلاب اسلامی از سال های نخستین شکل گیری این نهاد، به تبیین جای گاه این مجلس و تشویق و ترغیب مردم به حضور در انتخاب خبرگان پرداخت و نیز خبرگان منتخب مردم را به دقت در

انجام وظیفه توصیه فرمود.

در این جا گزیده ای از سخنان امام در پنج محور عرضه می گردد:

۱- جای گاه مجلس خبرگان

امام در قسمتی از پیامی که به هنگام گشایش اولین دوره مجلس خبرگان ارسال داشتند، فرمودند:

«... و اکنون شما ای فقهای شورای خبرگان و ای برگزیدگان ملت ستم دیده در طول تاریخ شاهنشاهی و ستم شاهی، مسئولیتی را قبول فرمودید که در رأس همه مسئولیت ها است و آغاز به کاری کردید که سرنوشت اسلام و ملت رنج دیده و شهید داده و داغ دیده [در] گرو آن است.»^۱

۲- شرکت مردم در انتخابات

امام بارها و بارها بر حضور مردم در انتخاب خبرگان سفارش اکید داشتند:

«امروز در ملت ما مطرح است قضیه مجلس خبرگان برای تعیین رهبری. این مسئله ای است که نباید ملت ایران برای آن، کم ارج قائل باشد. الان یک دسته - از قراری که شنیدم - دوره افتاده اند که این مجلس خبرگان نباید باشد، برای این که تضعیف رهبری است. مجلس خبرگان، تقویت رهبری است، گول این حرف ها را نخورند، باید همه وارد بشوند، این یک تکلیف است.»^۲

در جمع دانش جویان عضو دفتر تحکیم وحدت و انجمن اسلامی دانش جویان دانش گاه های سراسر کشور فرمودند:

«البته مسائل زیادی در پیش داریم و شما در پیش دارید که باز شیاطین دوره افتاده اند و نمی خواهند بگذارند این مسائل تحقق پیدا کند. یکی همین مجلس خبرگان است که امروز محل ابتلای همه است. مجلس خبرگان یک مجلسی [است] که باید شما و ملت بدانند که این مجلس پشتوانه کشور است برای حفظ امنیت کشور و حفظ استقلال کشور و حفظ آزادی برای کشور و اگر مسامحه در این امر بشود، یک تقصیری است که ممکن است جبران بعدها نشود این تقصیر. باید همان طوری که اعلام می کنند و آن روزی که اعلام می کنند، آقایان بروند و افرادی را که تعیین کرده اند بزرگان، به آن ها رای بدهند و کسانی هم که خودشان میل دارند که رای بدهند بروند و شرکت بکنند، در آرا آزادند، هر کس را می خواهند انتخاب کنند، ولیکن شرکت داشته باشند.»^۲

و در پیامی که به مناسبت انتخابات مجلس خبرگان صادر کردند، نوشتند:
«... و لهذا تعیین خبرگان و فقیه شناسان از تکالیف بزرگ الهی

است و هیچ کس را عذری در مقابل اسلام و پیش گاه خداوند
قهار نخواهد بود و من تکلیف خود را در این موضوع ادا نمودم
و همان طور که قبلاً تذکر دادم مردم در دادن رأی به اشخاص
واجب شرایط آزاد هستند و هیچ کس را حق الزام کسی نیست و
من امیدوارم که ملت شریف ایران در این امر مهم الهی که
منحرفان از هر چیزی بیش تر با آن مخالفت کرده و می کنند و
این نیز از اهمیت آن است، یک دل و یک جهت در روز
انتخابات به سوی صندوق ها هجوم برند و آرای خود را به
صندوق ها بریزند. ۴

در وصیت نامه سیاسی- الهی نیز بر این تأکید ورزیدند:

«وصیت من به ملت آن است که در تمام انتخابات چه انتخاب
رئیس جمهور و چه نمایندگان مجلس شورای اسلامی و چه
انتخاب خبرگان برای تعیین شورای رهبری* یا رهبر در صحنه
باشند. ۵»

۳- دقت در انتخاب افراد شایسته

امام در وصیت نامه در دو جا به مردم سفارش می کنند که در انتخاب خبرگان
دقت به خرج دهند و شایسته ها را برگزینند:

«... مثلاً در انتخاب خبرگان برای تعیین شورای رهبری یا رهبر
توجه کنند که اگر مسامحه نمایند و خبرگان را روی موازین شرعیه
و قانون، انتخاب نکنند چه بسا که خساراتی به اسلام و کشور
وارد شود که جبران پذیر نباشد. ۶»

و فرموده اند:

«... و همین معنا در انتخاب خبرگان برای تعیین شورای رهبری یا رهبر با ویژگی هایی خاص باید در نظر گرفته شود که اگر خبرگان، که با انتخاب ملت تعیین می شوند، از روی کمال دقت و یا [از روی] مشورت با مراجع عظام هر عصر و علمای بزرگ سرتاسر کشور و متدینین و دانش مندان متعهد به مجلس خبرگان بروند، بسیاری از مهمات و مشکلات به واسطه تعیین شایسته ترین و متعهدترین شخصیت ها برای رهبر یا شورای رهبری پیش نخواهد آمد یا با شایستگی رفع خواهد شد.»^۷

۴- خبرگان و انتخاب رهبر

امام به اعضای خبرگان و برگزیدگان مردم توصیه می کنند که در انتخاب رهبر نیک بنگرند که تاریخ و نسل های آینده و اولیای خدا درباره آنان قضاوت خواهند کرد:

«تاریخ و نسل های آینده درباره شما قضاوت خواهند کرد و

اولیای بزرگ خدا ناظر آرا و اعمال شما می باشند: «وَاللَّهُ مِنْ
وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ». کوچک ترین سهل انگاری و مسامحه و
کوچک ترین اعمال نظرهای شخصی و خدای نخواستہ تبعیت از
هواهای نفسانی، که ممکن است این عمل شریف الهی را به
انحراف کشانند، بزرگ ترین فاجعه تاریخ را به وجود خواهد
آورد. ^۸

هـ خبرگان و سلوک فردی و اجتماعی

امام دو بار در جمع نمایندگان مجلس خبرگان سخنرانی کردند: یک بار در
تیرماه ۱۳۶۲ و بار دیگر در تیرماه ۱۳۶۴. در این دو بار بر دو نکته تأکید
کردند: یکی حفظ شئون اهل علم و رعایت زی طلبگی و دیگری پرهیز از
اختلاف.

«... یکی قضیه این که از آن زی روحانیت که زی طلبگی بوده
است، اگر ما خارج بشویم، اگر روحانیون از آن زی که مشایخ ما
در طول تاریخ داشته اند و ائمه هدی - سلام الله علیهم -
داشته اند، ما اگر خارج بشویم خوف این است که یک شکستی به
روحانیت بخورد و شکست به روحانیت شکست به اسلام است.
اسلام با استثنای روحانیت محال است که به حرکت خودش ادامه
بدهد. ^۹»

و نیز فرمودند:

«آن چیزی که مردم به آن توجه دارند و موافق مذاق عامه است،
این [است] که زندگی شما ساده باشد، همان طوری که سران

اسلام و پیغمبر اسلام و امیرالمؤمنین و ائمه ما زندگی شان ساده و عادی بود بلکه پایین تر از عادی .^{۱۰}

«مطلب دیگری که باز انسان را می ترساند که خدای نخواستہ مبادا این انقلاب به واسطه این مطلب صدمه ببیند - و بدانید که می بیند اگر خدای نخواستہ بشود - و او این است که بین آقایان در بلاد اختلاف باشد . اگر در صنف فرض کنید کامیون داران و [پای آن هایی که شغل های مختلف دارند، اگر اختلافی در بین آن ها وارد بشود، به صنف دیگر سرایت نمی کند . کامیون دارها اگر با هم مختلف بشوند به بازار هیچ کاری ندارد، سرایت هم نمی کند، اما اگر در صنف ما اختلاف پیدا بشود این اختلاف به بازار هم کشیده می شود، به خیابان هم کشیده می شود، برای این که شما هادی مردم هستید، مردم توجه دارند

اختلاف ریشه اش از حبّ نفس است . هر کس خیال می کند که من برای خدا این آقا را باهاش اختلاف می کنم، یک وقت درست بنشیند در نفس خودش فکر کند ببیند ریشه کجاست . حسن ظن

به خودش نداشته باشد، سوء ظن داشته باشد. ریشه همان ریشه

شیطانی است که آن حبّ نفس انسان است. ۱۱۰

اکنون همه نگاه‌ها به چگونگی برگزاری انتخابات دوره سوم مجلس خبرگان دوخته شده؛ امید است که ملت، شورای نگهبان و همه دست‌اندرکاران و اعضای خبرگان کنونی و آینده، رهنمودهای حضرت امام را آویزه گوش قرار دهند و انتخابات این نهاد اساسی کشور را هرچه با شکوه‌تر برگزار کنند.

سر دبیر

پی نوشت‌ها:

* وصیت‌نامه حضرت امام، قبل از بازنگری قانون اساسی نوشته شده است. در قانون

اساسی پیش از بازنگری، شورای رهبری یا رهبر پیش‌بینی شده بود.

۱. صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۴۳.

۲. همان، ج ۱۷، ص ۷۹.

۳. همان، ص ۸۹.

۴. همان، ص ۱۰۳.

۵. همان، ج ۲۱، ص ۱۸۷.

۶. همان.

۷. همان، ص ۱۸۸.

۸. همان، ج ۱۸، ص ۴۲.

۹. همان، ص ۴۴.

۱۰. همان، ج ۱۹، ص ۱۸۸.

۱۱. همان، ج ۱۸، ص ۴۶.